

การสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี The Value Creation in Cultural Tourism of the Karen Ethnic in Suphanburi Province

¹เพ็ญพรรณ เฟื่องฟูลอย, ²พระครูอนุกุลกัลยาณกิจ, ³พระครูปริยัติกิตติวงศ์,
⁴วิกานดา ศรีศักดิ์, ⁵ภาศินี โกมลมิศร์

¹Penphan Fuangfooloy, ²Phrakhruanukulkallayanakit, ³Phrakrupariyatkitiwong,

⁴Miss Wiganda Srisakda, ⁵Pasinee Komolmisr

¹⁻⁴วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

⁵คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹⁻⁴Suphanburi Srisuvarnabhumi Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya
University

⁵Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University

¹Corresponding author, e-mail: penphan.fua@mcu.ac.th

Received: October 04, 2025; Revised: October 29, 2025; Accepted: November 07, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี 2. เพื่อสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พื้นที่วิจัยตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ให้ข้อมูลวิจัยจำนวน 30 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่ออภิปรายผล และเสนอแนะด้วยการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี มีรูปแบบและกระบวนการพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ มีความพร้อม และมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน สามารถนำมาสร้างรายได้จากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน และกระบวนการสร้างรายได้ของครอบครัวและชุมชน สามารถพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังคงความเข้มแข็งทางอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การสร้างมูลค่า; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; ชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

Abstract

This research article aimed 1. To study the value creation of cultural tourism. 2. To create value for cultural tourism of the Karen ethnic group in Suphan Buri province. This was a qualitative research study utilizing a Participatory Action Research (PAR) process. The research area was Wang Yao Sub-district, Dan Chang District, Suphan Buri Province.

The research included 30 key informants. The research instruments used were questionnaires and interviews. The researchers collected the data themselves, analyzed it, and then discussed the results and made recommendations through descriptive narrative writing.

The research found that; The creation of value in cultural tourism was achieved by leveraging cultural resources such as customs, traditions, language, food, way of life, beliefs, and religion to generate income through the development of the area into a strong and stable community cultural tourism destination. The Karen ethnic communities of Ban Kluay and Ban Huai Hin Dam possessed suitable and complete natural resources and cultural capital for driving community activities and efficiently creating value from the cultural tourism of the Karen ethnic group in Suphan Buri Province.

Keywords: Value Creation; Cultural Tourism; Karen Ethnic

บทนำ

ชุมชนชาติพันธุ์ของประเทศไทยจะมีลักษณะของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ชุมชน และกลุ่มสังคมมาอย่างยาวนาน ซึ่งต่างก็มีจุดมุ่งหมายและความพยายามในการสร้างรูปแบบพฤติกรรมอย่างเป็นระบบร่วมกัน มีกระบวนการพัฒนาและสร้างความเจริญรวมถึงการส่งต่อสิ่งที่เป็นคุณค่าและความหมายของความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง และเป็นที่ยึดเหนี่ยวระหว่างกันถึงคุณค่าและความสำคัญ สิ่งนั้นก็คือวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมสะท้อนถึงการมีอยู่ ที่มาที่ไปซึ่งมีคุณค่าต่อชาติพันธุ์ การเดินทางผ่านยุคสมัยและกาลเวลาอันยาวนาน สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชุมชน ควรได้รับการอนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสานและสร้างมูลค่า การสร้างมูลค่าจากวัฒนธรรมเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างรายได้ให้กับชุมชน การแก้ไขปัญหาความยากจนและการสร้างความเข้มแข็งด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีรายได้ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน ในเขตภาคกลางด้านตะวันตกของประเทศไทย มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและมีประเพณีมีความหลากหลายทาง ชาติพันธุ์ (สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี, 2564) ซึ่งชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรีถือว่ามีความเข้มแข็งทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่อย่างโดดเด่นและสืบต่อเนื่องตลอดมา วัฒนธรรมชุมชนของกะเหรี่ยงสามารถสร้างรายได้ให้สมาชิกในชุมชนและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ ด้วยการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชาติพันธุ์หรือบุคคลทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น สร้างผลกระทบต่อนคุณภาพของการท่องเที่ยวในแง่มุมเชิงเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2566-2570 ประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น บูรณาการสู่การสร้างมูลค่าและเพิ่มรายได้ชุมชน การวิจัยครั้งนี้จะช่วยพัฒนาชุมชน ในการขับเคลื่อนกิจกรรมชุมชนพร้อมทั้งร่วมกันพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมและยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี

จากข้อมูลสำคัญที่กล่าวมาแล้ว คณะผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชนที่มีอยู่ สร้างรายได้จากวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงได้อย่างยั่งยืน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อย่างไร คณะผู้วิจัยได้บูรณาการข้ามศาสตร์ คือ การพัฒนาสังคม มนุษยศาสตร์ และพระพุทธศาสนา ในการนี้วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ ได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

สุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวสุพรรณบุรี วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ดังนั้น โครงการวิจัยนี้จะช่วยให้เกิดองค์ความรู้พื้นฐานก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม สมาชิกชุมชนและการมีส่วนร่วมในการสร้างเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน ประโยชน์เชิงชุมชนและสังคมด้านการรักษาเอกลักษณ์ คุณค่าความเป็นมนุษย์ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมของศักดิ์ศรีของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับเข้าศึกษาพื้นฐานของพื้นที่วิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดและหลักการพื้นฐานของการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “การสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี” มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ สรุปได้ว่าคุณค่าที่แสดงเอกลักษณ์ทางสังคมเป็นการเชื่อมโยงระหว่างตัวตนของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลกับโลกหรือบริบทแวดล้อม นำไปสู่การเกิดขึ้นของอัตลักษณ์ทางสังคมตามการศึกษาแบบสังคมวิทยา ผ่านทางโครงสร้างและระบบสังคมที่แตกต่างกัน แต่เคลื่อนตัวเข้ามารวมตัวกันได้เป็นหลัก ในขณะที่นักมานุษยวิทยาได้ศึกษาความหมายและรูปแบบที่แสดงออกมาผ่านทางวัฒนธรรมและความเชื่อต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของแต่ละกลุ่มคนจนกลายเป็นชุมชนขึ้นมา (อकिन รพีพัฒน์, 2551)

2. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิสังคม สรุปได้ว่า การที่เราจะพัฒนาพื้นที่ต่างๆ ในด้านใดก็ตาม จะต้องคำนึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคนตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน และใช้หลักในการปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติให้ได้ (ศิริพันธ์ นันสุนานนท์ และคณะ, 2561)

3. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่หรือชุมชนที่มุ่งตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน แต่ต้องไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองหรือความต้องการของคนรุ่นหลัง (รัชเมธ จันทนวล และคณะ, 2558) ด้วยประกอบสำคัญ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ความครอบคลุมทางสังคม และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของชุมชนและสมาชิกในชุมชนนั้นๆ ด้วย

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำกิจกรรม การพัฒนา และเป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง การรักและหวงแหนชุมชน วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวจึงต้องมีกระบวนการของการมีส่วนร่วมเป็นยุทธศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญ (โกวิท พวงงาม, 2539)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สรุปได้ว่า การนำทรัพยากรวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สอดคล้องไปกับหลักการพัฒนาชุมชน

อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีความรอบคอบ มีส่วนร่วม การให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ในการรองรับได้ของธรรมชาติ ทั้งด้านกายภาพ ด้านสังคม และระบบนิเวศ (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2548)

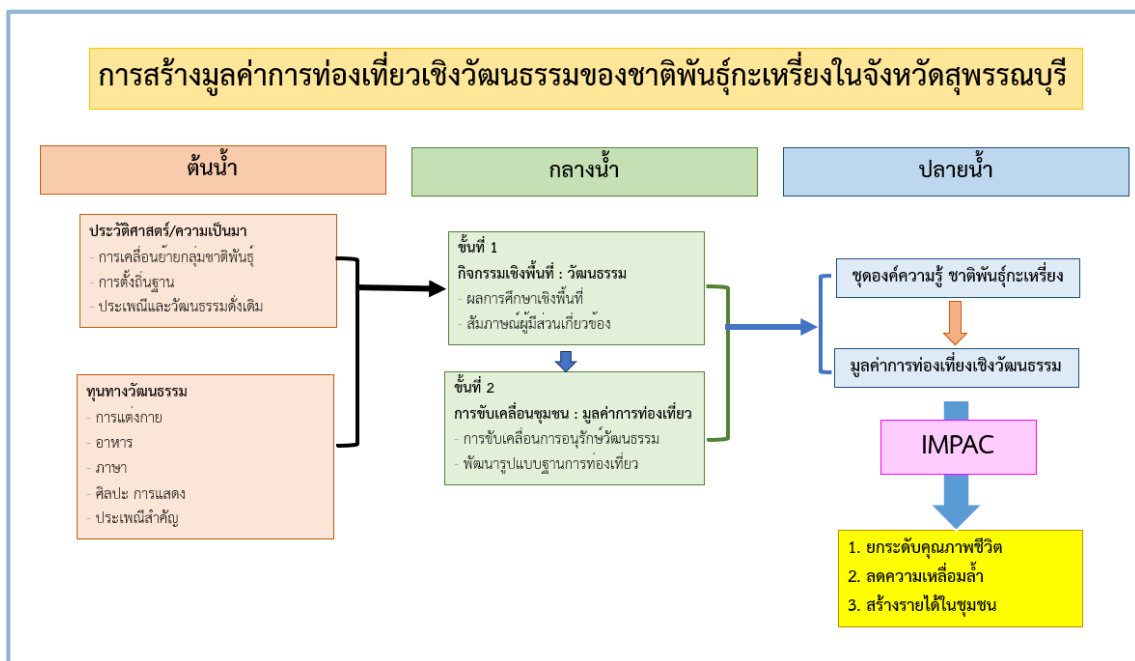
กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและวิธีวิจัยดังนี้

กรอบการวิจัยนี้เชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ อววน. (การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) พ.ศ. 2563-2570 สำนักนวัตกรรมแห่งชาติ ซึ่งแบ่งประเภทขององค์ความรู้เชิง นวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นวัตกรรมเชิงพื้นที่ (Area Innovation) ที่ประกอบไปด้วยนวัตกรรมการจัดทำสื่อความรู้ที่ จับต้องได้ ผสานกับองค์ความรู้ที่จับต้องไม่ได้

2. นวัตกรรมเชิงกระบวนการ (Process Innovation) ที่ประกอบไปด้วยนวัตกรรมกระบวนการ สืบค้นทางเทคโนโลยี และกระบวนการการตรวจสอบ สังเคราะห์ข้อมูล และกระบวนการถ่ายทอดองค์ ความรู้ขององค์กรหรือวิธีการนำเสนอผลการศึกษามีประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ โดยเน้นการจัดการตั้งศูนย์เรียนรู้ที่เน้นให้ผู้สนใจได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) พื้นที่วิจัย ได้แก่ ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบบเจาะจง กิจกรรม กลุ่มแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองแล้วนำวิเคราะห์เพื่ออภิปรายผลและเสนอแนะด้วย การเขียนบรรยายเชิงพรรณนา โดยการนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนด กรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยที่สำคัญมาใช้ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มีแนวทางการศึกษาและรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

1) การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี

2) การสำรวจ (Survey) เป็นการดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยกิจกรรม การสำรวจบริบทชุมชน สำรวจวัฒนธรรมของชุมชน สำรวจผลิตภัณฑ์ชุมชน สำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการสอบถาม/สัมภาษณ์แบบเจาะจง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สมาชิกชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อการพัฒนาการสร้างความมูลค่าท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยวัฒนธรรมชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างมูลค่าจากวัฒนธรรมชุมชน และการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ สมาชิกชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงชุมชนบ้านกล้วย และชุมชนบ้านห้วยหินดำ จำนวน 12 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น จำนวน 5 คน ประชาชนชุมชน จำนวน 2 คน พัฒนาชุมชนจังหวัด จำนวน 2 คน วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 2 คน ชมรมท่องเที่ยวด่านช้าง จำนวน 1 คน และประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 คน พระสงฆ์ จำนวน 2 รูป รวมทั้งสิ้น 30 รูป/คน วิเคราะห์ ประเมินผล แนวโน้ม การวางแผนสร้างมูลค่าท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยและกระบวนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มีแนวทางการศึกษาและรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

1) กิจกรรมสัมมนา (Seminar Group) โดยกลุ่มนวัตกรชุมชนของสมาชิกชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจำนวน 6 คน ร่วมกับ ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น จำนวน 2 คน ประชาชนชุมชน จำนวน 2 คน วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 2 คน ชมรมท่องเที่ยวด่านช้าง จำนวน 1 คน และพระสงฆ์ จำนวน 2 รูป รวมทั้งสิ้น 15 รูป/คน วางแผนจัดกิจกรรมสร้างรายได้ด้วยทุนทางวัฒนธรรมชุมชนเพื่อเชิดชูอัตลักษณ์และวิถีชีวิต อันเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างธรรมชาติ เช่น การวางแผนจัดกิจกรรมการแสดงดนตรีในงานผูกข้อมือสู่ขวัญ เป็นรูปแบบของการแสดงรำตงประกอบดนตรีพื้นถิ่น และ 2 การวางแผนจัดกิจกรรมการแสดงดนตรีในป่า และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในงานด้วย ผู้ที่เข้าร่วมงานสามารถซื้อเสื้อหรือย่ามผ้าทอย้อมสีธรรมชาติได้ในราคาพิเศษ

2) กิจกรรมชุมชนร่วมสร้างสรรค์ (Participatory community) โดยนวัตกรชุมชนดำเนินการจัดกิจกรรมการสร้างมูลค่าท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยวัฒนธรรมชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงตั้งแต่การวางแผน ชี้นำ ชักชวน และลงมือทำ ร่วมกันของสมาชิกชุมชน รวมถึงการจัดเตรียมพื้นที่รองรับการมาเยือนของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประชาชนทั่วไป

สำหรับกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) จากกระบวนการสำรวจ สัมภาษณ์ และกิจกรรมสัมมนา เน้นศึกษากระบวนการได้มาซึ่งชุดความรู้เกี่ยวกับการสร้างกลุ่มนวัตกรรมชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี การดำเนินการกระบวนการขับเคลื่อนการสร้างรายได้จากทุนทางวัฒนธรรมชุมชนด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีจารีตประเพณี วิถีชีวิต คติความเชื่อ และศาสนา เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ มีความพร้อม และมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ประเพณีด้ายเหลือง ประเพณีบุญข้าวใหม่ ประเพณีกวนข้าวทิพย์ ประเพณีค้าโพธิ์คำไทโร การแสดงรำตง และผ้าทอกะเหรี่ยง ซึ่งสามารถนำมาสร้างรายได้จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน และกระบวนการสร้างรายได้ของครอบครัวและชุมชน สามารถพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนที่เข้มแข็งและมั่นคงต่อไปได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงปฏิบัติตามครรลองวิถีชีวิตที่สืบต่อกันมาอย่างยาวนาน และสามารถพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนด้วยทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและมั่นคงต่อไปได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีรูปแบบและกระบวนการที่เริ่มจากการร่วมคิด การวางแผน การตรวจสอบและการประเมินผลแผนงาน และการนำข้อบกพร่องจากการดำเนินงานมาปรับปรุงต่อไป หรือที่เรียกว่ากระบวนการ PDCA ซึ่งคณะผู้วิจัยพบว่า ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับการพัฒนากระบวนการเพิ่มรายได้จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และสร้างมูลค่าจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถคงความเข้มแข็งทางอัตลักษณ์ไว้ได้อย่างยั่งยืน และควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายพัฒนาร่วมกับชมรมท่องเที่ยวอำเภออ่าวด่านช้าง ร่วมกับท่านกำนันตำบลวังยาว จะร่วมกันพัฒนาบ้านพักในชุมชนให้เป็นโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน สะอาด สะดวกปลอดภัย แต่ยังคงความเป็นธรรมชาติ และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 จากการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งการศึกษาคุณค่าจากเอกลักษณ์ทางอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มที่มีความเชื่อเหมือนกัน นับถือสิ่งเดียวกัน มีประเพณีและวัฒนธรรมเดียวกัน และประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ยังสื่อถึงวิถีชีวิตในมิติประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม (Cultural History) ที่เป็นองค์รวมอันซับซ้อนกันของความรู้ ความเชื่อ ศิลปกรรม กฎหมาย ประเพณี ความสามารถ และลักษณะนิสัยอื่นๆ ที่ทุกคนต้องรับมาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างดี แนวคิดของ อคินรพีพัฒน์ (2551) สอดคล้องกับข้อมูลชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านกล้วยและชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านห้วยหินดำ มีความเหมาะสมด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นได้ และอาจเป็นเพราะชุมชนแห่งนี้มีภูมิสังคมที่สำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ชีวภาพ วิถีชีวิต

ประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม ในการพัฒนาภูมิสังคมจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของสมาชิกในชุมชนร่วมกับการพัฒนาชุมชน ให้สามารถดำเนินไปด้วยกัน (ศิริพันธ์ นันธุนาพันธ์, 2561) สำหรับการพัฒนาชุมชนที่มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่พระมหาพรชัย สิริวิโร (2560) เรียกว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เป็นลักษณะของอัตลักษณ์ร่วมระหว่าง อัตลักษณ์ส่วนบุคคลกับอัตลักษณ์ทางสังคม ที่เปิดโอกาสการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการไปท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หาประสบการณ์และความบันเทิง โดยนักท่องเที่ยวเห็นว่าคนท้องถิ่นที่ไปเที่ยวนั้นมีวัฒนธรรมที่แปลกโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์จนสามารถดึงดูดใจให้ไปท่องเที่ยวได้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาภูมิสังคมจำเป็นต้องใช้ ภูมิปัญญาของสมาชิกในชุมชนร่วมกับการพัฒนาชุมชน ให้สามารถดำเนินไปด้วยกันตามแนวทางของ วีรบุรุษ วอนแก่น้อย (2560)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 จากกระบวนการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี มีรูปแบบการสร้างมูลค่าจากการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างดี เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยความพยายามนำมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอันเป็นทรัพยากรสำคัญมาพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญพรรณ เพ็ญพลอย (2563) ในการพัฒนากระบวนการชุมชนด้วยความรักและศรัทธาในรากเหง้าและบรรพบุรุษของตน ยึดมั่นในประเพณีและวัฒนธรรมของตนที่เรียกว่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน พัฒนาเครือข่ายและส่งเสริมให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนก้าวต่อไปข้างหน้า ซึ่งทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกันเพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2548) การพัฒนาที่ดีจำเป็นต้องมีแนวคิด หลักการ กระบวนการและวิธีการปฏิบัติ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม เน้นการตัดสินใจหรือความคิดเห็นจะต้องเป็นกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่และไม่ขัดแย้ง ต่อความเชื่อต่างๆ ในชุมชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2539) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสร้างมูลค่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอันดับแรก คือ ลูกค้า เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการแสวงหาความคิดใหม่ๆ เป็นส่วนสำคัญในการนำความคิดเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่ๆ หรือความสามารถในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แปรผันไปตามปัจจัยมากมาย เช่น รายได้ ความสนใจ ยุคสมัย สังคม กาลเวลา (สาคร คันธ์โชติ, 2528) จุดมุ่งหมายสำคัญของการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543) เช่น มีการพัฒนาชุมชนให้มีที่พักในชุมชน พัฒนาบ้านให้เป็นโฮมสเตย์ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย แต่คงความเป็นธรรมชาติและมีกลิ่นไอของวิถีวัฒนธรรม เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การสร้างเครือข่ายนั้นจะทำให้มีการติดต่อ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ และที่สำคัญควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายพัฒนาร่วมกับชมรมท่องเที่ยวอำเภอด่านช้าง ร่วมกับท่านกำนันตำบลวังยาว จะร่วมกันพัฒนาบ้านพักในชุมชนให้เป็นโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน สะอาด สะดวก ปลอดภัย แต่ยังคงความเป็นธรรมชาติ และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงและยังเป็นจุดที่สร้างรายได้ที่ยั่งยืน สอดคล้องกับทฤษฎีเมืองสีเขียวด้านระบบส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการค้าทุนความยั่งยืนของคุณภาพชีวิต (วรรณวิไล วยะละสุน, 2557)

องค์ความรู้ที่ได้

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากกระบวนการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชาติพันธุ์กระเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี ออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยที่สามารถนำไปใช้กับการพัฒนาชุมชนอื่นๆ ซึ่งง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้ประโยชน์ มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ มีดังนี้ 1) ด้านการศึกษาขององค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปถอดบทเรียนเชิงพื้นที่ หรือกรณีศึกษาให้กับผู้เรียนด้านมนุษยศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านศาสนา ด้านประวัติศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปต่อยอดองค์ความรู้ การนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ศึกษาอื่นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นกระบวนการฝึกและสร้างการเรียนรู้ และ 2) ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปศึกษาต่อยอด และถอดบทเรียนกระบวนการเพื่อขยายผลองค์ความรู้ให้กับบุคลากร ที่จะช่วยพัฒนารูปแบบการฟื้นฟูอาชีพ การสร้างรายได้ และการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับบริบทเครือข่ายที่กำลังขับเคลื่อนองค์การแห่งการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาประเด็นการพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้การพัฒนาอัตลักษณ์ชุมชนและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี และในพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา.
- โกวิท พวงงาม. (2539). *การศึกษารูปแบบและแนวทางการเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

- ชนัญ วงษ์วิภาค. (2548). *การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระมหาพรชัย สิริวิโร และคณะ. (2560). *การศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพ็ญพรรณ เพื่องฟูลอย. (2563). *การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่และกระบวนการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัชชเมธ จันทนวล และคณะ. (2558). *ชุมชนกับการสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของชาวพุทธ: กรณีศึกษากลุ่มแสดงมโนราห์ของชุมชนบ้านปากน้ำวัดเลียบ เทศบาลเมืองตะลุมพันธ์ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรรณวิไล วยะลุน. (2557). *ตรรชนีความเขียวของเมืองเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองในภาคเหนือตอนล่างประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม, ภาควิชาการออกแบบและวางแผนชุมชนเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรณัฐ วอนแก่นน้อย และคณะ. (2660). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชนบ้านหินฮาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริพันธ์ นันสุนานนท์ และคณะ. (2561). *ภูมิสังคมทางวิถีชีวิต และคุณค่าของพื้นที่สาธารณะต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชุ่มน้ำ กรณีศึกษาชุมชนหมู่ที่ 8 ตำบลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร*. *วารสารสิ่งแวดล้อม*, 22(3): 41-48.
- สาคร คันทโชติ. (2528). *การออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2564). *แผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับทบทวน)*. สุพรรณบุรี: แผนงบประมาณ.
- อคิน รพีพัฒน์. (2551). *วัฒนธรรมคือความหมาย: ทฤษฎีและวิธีการคิดของคลิฟฟอร์ด เกียร์ช*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

